

Συμμετοχική Ηγεσία στην Πράξη. Συγκομιδή

Βίτσα
Ζαγορίου
15-20
Ιουλίου
2013

επέκεινα χώρα
<http://www.epekeinahora.gr>

**Συμμετοχική ηγεσία στην
πράξη
Πώς να οικοδομηθεί
και να λειτουργήσει ένα
πολιτικό κόμμα στη
φιλελεύθερη εποχή
Βίτσα, Ζαγόρι 15-20
Ιουλίου 2013**

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ:

**Friedrich Naumann Foundation
for Freedom
Art of Hosting
Επέκεινα Χώρα
Ευρωπαϊκή Έκφραση**

Συμμετοχική Ηγεσία στην
πράξη.
Πως να οικοδομηθεί
και να λειτουργήσει ένα
πολιτικό κόμμα στην
φιλελεύθερη εποχή
Βίτσα, Ζαγόρι 15-20
Ιουλίου 2013

Καλωσόρισμα - κ. Νίκος Γιαννής

Ο κ. Νίκος Γιαννής καλωσόρισε τους συμμετέχοντες, τους οργανωτές, τους ομιλητές και τον δήμαρχο Ζαγορίου, επισημαίνοντας ότι είναι η πρώτη φορά που σ' αυτό τον χώρο λαμβάνει χώρα ένα εβδομαδιαίο σεμινάριο υψηλού επιπέδου. Στην επέκεινα χώρα του αναπτύσσεται ένας διάλογος αλλά και πρακτικές σχετικώς α) με την αναθεώρηση των σχέσεων ανθρώπου και φύσης, β) ανθρώπου, συμφέροντος και προσφοράς και γ) ανθρώπου και πολυπολιτισμικής συμβίωσης, όπως παρουσίασε τον προορισμό της. Το σεμινάριο ΣΗσΠ ανταποκρίνεται πλήρως και στους τρεις πυλώνες της επέκεινα χώρα.

Εισαγωγή στην συμμετοχική ηγεσία - κα. Μαρία Σκορδίαλος

Η κα. Μαρία Σκορδιάλος συστήθηκε σαν μέλος του δικτύου Art of hosting, ενώ σύστησε παράλληλα τους συνεργάτες της Οδυσσέα Βελέντζα (Host) και Νικόλαο Ροβάκη (Graphic Facilitator). Ύστερα ανέφερε ότι ο συμμετοχικός τρόπος εργασίας μπορεί να εφαρμοστεί σε πολλά διαφορετικά πλαίσια, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπου εργάζεται συχνά, σε τοπικές κοινότητες ακόμα και σε μέρη όπως το Ισραήλ όπου έχει δουλέψει φέρνοντας κοντά Ισραηλινούς και Παλαιστίνιους. Ανέφερε ότι η συμμετοχική ηγεσία μαθαίνεται στην πράξη και βιωματικά. Γι αυτό το λόγο τις επόμενες μέρες θα βιώνουμε τα εργαλεία της συμμετοχικής ηγεσίας στην πράξη συζητώντας παράλληλα θέματα που μας αφορούν.

**Καλωσόρισμα - Γαβριήλ Παπαναστασίου
Δήμαρχος Ζαγορίου**

Ο Δήμαρχος κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου μας καλωσόρισε στον κεντρικό δήμο Ζαγορίου, λέγοντας ότι ο δήμος είναι ένας από τους μεγαλύτερους σε έκταση. Η περιοχή κρατάει την παράδοσή της κυρίως την ομορφιά στην αρχιτεκτονική. Ανάφερε επίσης την μοναδική φυσική ομορφιά της περιοχής η οποία προσελκύει κόσμο για τουρισμό. Τόνισε βέβαια ότι ο τουρισμός έχει μειωθεί αισθητά τα τελευταία χρόνια. Τέλος εκδήλωσε μεγάλη ικανοποίηση για την επέκεινα χώρα που διοργανώνει τέτοια σεμινάρια και δράσεις, γιατί φέρνει κόσμο να γνωρίσουν την περιοχή.

Γνωριμία - Συμμετοχικό εργαλείο κύκλος

Η κα. Μαρία Σκορδιάλος προσκάλεσε κάθε άτομο να παρουσιάσει τον εαυτό του με το όνομά του, από πού έχει έρθει και ποιος είναι ο βασικός λόγος που επέλεξε να παρακολουθήσει το σεμινάριο. Πρόσφερε στο κέντρο του κύκλου μία γκλίτσα σαν talking piece έτσι ώστε όποιος το κρατάει μιλάει και όλοι οι άλλοι ακούμε χωρίς να διακόπτουμε.

Από τον κύκλο προέκυψαν οι συλλογικοί λόγοι για τους οποίους βρισκόμαστε στο εργαστήριο. Ο χώρος τόσο ως φυσικό περιβάλλον του Ζαγορίου όσο και ειδικώς η επέκεινα χώρα ήταν ένας από τους βασικούς λόγους. Η συμμετοχική ηγεσία σαν θέμα, πως μπορεί να εφαρμοστεί καθώς και η αντίληψη ότι υπάρχει ένας ηγέτης μέσα σε κάθε άτομο. Η ιδέα του ενεργού πολίτη ήταν ένας ακόμη λόγος σε συνδυασμό με την σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα και την πεποίθηση πως κάτι πρέπει να κάνουμε για αυτό. Τέλος σημαντικό ρόλο για να παρακολουθήσουμε το εργαστήριο ήταν ο διάλογος, η πολιτική σκέψη και η αμφίδρομη μετάδοση γνώσεων και εμπειριών.

Προσδιορίζοντας τους μαθησιακούς στόχους της εκπαίδευσης - Συμμετοχικό εργαλείο Appreciative Inquiry

Η κα. Μαρία Σκορδιάλος εισήγαγε τα βασικά στάδια της μεθόδου. Τα στάδια είναι η ανακάλυψη όσων πηγαίνουν καλά σε έναν οργανισμό, ο οραματισμός, ο σχεδιασμός και τέλος η εφαρμογή. Η μέθοδος βασίζεται στην απλή διαδικασία των συνεντεύξεων μεταξύ των συμμετεχόντων. Προσκάλεσε ύστερα τους συμμετέχοντες να βρουν και να διατυπώσουν με μορφή ερώτησης τι θα ήθελαν να μάθουν τις επόμενες μέρες. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ζευγάρια και με την μορφή της συνέντευξης προσπάθησαν να ανακαλύψουν τι είναι αυτό που πραγματικά τους ενδιαφέρει. Τέλος οι ερωτήσεις ομαδοποιήθηκαν από τους ίδιους τους συμμετέχοντες. Τα πεδία που προέκυψαν είναι:

- Ομαδικότητα, πως κρατιέται το ενδιαφέρον μιας ομάδας και αν η συμμετοχική ηγεσία μπορεί να ενεργοποιήσει τα μέλη μιας ομάδας
- Αυτογνωσία έτσι ώστε να μπορούν τα άτομα να είναι συμμετοχικά και κατά πόσο αυτό μπορεί να διδαχθεί
- Πως μπορούμε να ακούμε καλύτερα έτσι ώστε να αποφασίζουμε πιο αποτελεσματικά
- Το πολιτιστικό επίπεδο στην Ελλάδα και κατά πόσο επηρεάζει την δυνατότητα συμμετοχικής ηγεσίας
- Η συμμετοχική ηγεσία σαν διαδικασία, πως εφαρμόζεται, τι τεχνικές υπάρχουν και πως αυτές συνδέονται με το άτομο και την κοινωνία
- Η σύνδεση συμμετοχικής ηγεσίας και πολιτικής θεωρίας

Δημιουργώντας τις αρχές τις συνεργασίας - The tennis ball game

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε 3 ομάδες με στόχο να περάσουν όσο πιο γρήγορα γίνεται 10 αριθμημένες μπάλες από όλα τα χέρια των μελών της ομάδας εκτός από ένα χέρι. Σε αυτή την διαδικασία θα έπρεπε να συζητήσουν και να αποφασίσουν τις αρχές με βάση τις οποίες θέλουν να δουλέψουν, αρχές που θα μπορούσε να βασιστεί και ένα πολιτικό κόμμα.

Κάποιες από τις αρχές που αποφάσισαν οι συμμετέχοντες να συνεργαστούν:

Ελευθερία, Αξιοκρατία, Αποτελεσματικότητα, Ισότητα, Φαντασία, Ενθουσιασμός, Εργατικότητα

Βασικές αρχές της Συμμετοχικής Ηγεσίας - The chaordic map

Ο Οδυσσέας Βελέντζας παρουσίασε τον χάρτη Χάους, Τάξης και Έλεγχου και ανέφερε πως σε καταστάσεις όπου πρέπει να βρούμε καινούργιες λύσεις γιατί οι συνθήκες έχουν αλλάξει τόσο πολύ και χρειάζεται ριζική αλλαγή, τότε πρέπει να δουλέψουμε στο πεδίο μεταξύ Χάους και Τάξης. Σε αυτή την βάση λειτουργούν και τα εργαλεία της Συμμετοχικής Ηγεσίας όπου ανάλογα με την περίπτωση προσφέρουν τόση δομή στις διαδικασίες έτσι ώστε να αναδυθούν ευκολότερα καινούργιες λύσεις.

Η συζήτηση που ακολούθησε περιστράφηκε γύρω από την έννοια του ελέγχου και κατά πόσο υπάρχει μία γραμμικότητα στο μοντέλο. Μία από τις ιδέες που προέκυψαν ήταν ότι οι καταστάσεις συγχέονται και βρίσκονται η μία μέσα στην άλλη. Υπό αυτή την έννοια υπάρχει και πεδίο μεταξύ Ελέγχου και Χάους καθώς και ότι πολλές φορές η αποτελεσματικότητα χρειάζεται μία μορφή ελέγχου για να εμφανιστεί.

Το παρόν πλαίσιο της Ελλάδας: Ευκαιρίες και προκλήσεις - Συμμετοχικό εργαλείο World Cafe

Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ομάδες με 4-5 μέλη ανά ομάδα. Η κα. Μαρία Σκορδάλιος εξήγησε τις βασικές αρχές του World Cafe και προσκάλεσε τους συμμετέχοντες να συζητήσουν για το πως βλέπουν την κατάσταση στην Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τις καταστάσεις Χάους, Τάξης και Ελέγχου από την προηγούμενη συζήτηση, καθώς και τις ευκαιρίες και προκλήσεις που υπάρχουν στην χώρα. Κατά την διάρκεια της διαδικασίας οι συμμετέχοντες μετακινήθηκαν σε καινούργιες ομάδες έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ανταλλαγή απόψεων. Στο τέλος ζητήθηκε από κάθε ομάδα να προτείνει 2 προκλήσεις ή ευκαιρίες τις οποίες θεωρεί πιο σημαντικές μέσα στην κατάσταση την οποία βρίσκεται η Ελλάδα.

Από τις προτάσεις αναδύθηκαν συλλογικά 4 γενικοί τομείς που θεωρήθηκαν οι πιο σημαντικοί έτσι ώστε να αλλάξει η κατάσταση στην Ελλάδα. Μεγάλη έμφαση δόθηκε στην παιδεία και το πως η έλλειψη αυτής σχετίζεται με της παθογένειες της ελληνικής πραγματικότητας. Η ριζική αλλαγή στην κουλτούρα των Ελλήνων οι οποίοι είναι μαθημένοι στην διαφθορά ή την σχέση αφέντη-ραγιά είναι άλλο ένα πεδίο. Η ανάγκη για ένα καινούργιο θεσμικό πλαίσιο συζητήθηκε εκτενώς, στην βάση ότι για να γίνουν δομικές αλλαγές χρειάζεται και η ανάλογη αλλαγή στη νομοθεσία. Τέλος συζητήθηκε η ανάγκη για μεγαλύτερη συμμετοχή από τους πολίτες σε τοπικό επίπεδο και η αποκεντροποίηση της διακυβέρνησης.

Ιδέες για το μέλλον της Ελλάδας μέσα από την Συμμετοχική Ηγεσία Συμμετοχικό εργαλείο Open Space

Η διαδικασία κάλεσε τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν την δική τους ατζέντα θεμάτων που θα ήθελαν να συζητήσουν με βάση το ερώτημα "Ποιες είναι οι ερωτήσεις ή προτάσεις που θα θέλαμε να ερευνήσουμε έτσι ώστε να υπάρχει περισσότερη συμμετοχή στα κοινά;". Οι συμμετέχοντες είχαν την δυνατότητα να διαλέξουν τον τρόπο που θα συμμετέχουν καθώς και τις ομάδες συζήτησης που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν.

Τα θέματα που προέκυψαν ήταν:

Στο τέλος όλα τα θέματα παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια. Σαν κοινά σημεία όλων των προτάσεων ήταν:

- Η δημιουργία μιας νέας κοινωνικής κουλτούρας με βάση την συμμετοχή
- Η δημιουργία ενός νέου είδους τοπικής διακυβέρνησης όπου οι πολίτες αναλαμβάνουν την ευθύνη να λύσουν τα τοπικά τους θέματα
- Η δημιουργία ενός νομοθετικού πλαισίου που ενισχύει την συμμετοχή των πολιτών στα κοινά
- Η δημιουργία ενός νέου εκπαιδευτικού συστήματος στα σχολεία αλλά και στην κοινωνία με εκπαίδευση ενηλίκων ακόμη και υπερήλικων
- Η δημιουργία δεσμών μεταξύ κυβέρνησης, δημοσίου τομέα, ιδιωτικού τομέα και των πολιτών

Συγκομιδή της προηγούμενης ημέρας

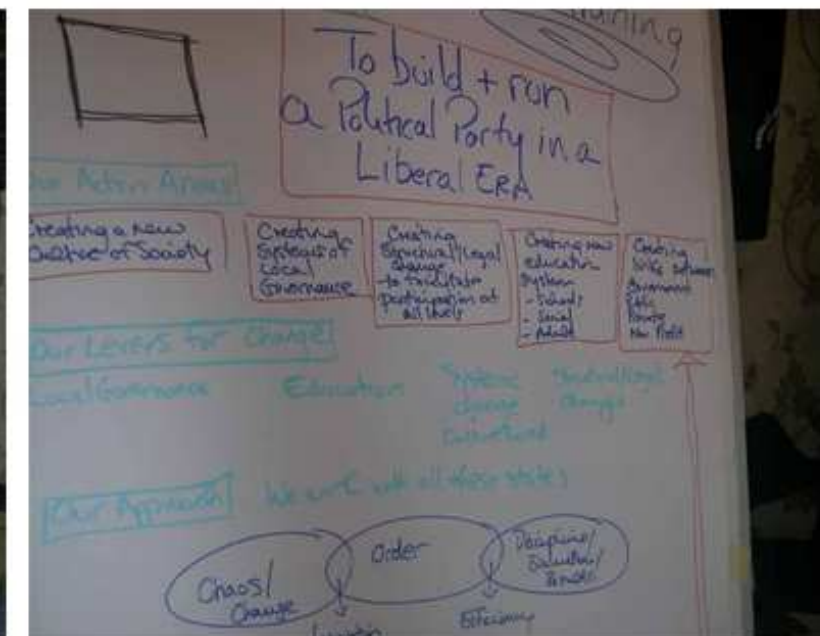
Η κα. Μαρία Σκορδιάλος μίλησε για την προηγούμενη μέρα και σύνδεσε τα αποτελέσματα των συμμετοχικών εργαλείων με το κεντρικό ερώτημα του σεμιναρίου "Πως να χτιστεί και να λειτουργήσει ένα πολιτικό κόμμα στην φιλελεύθερη εποχή;"

Ξεκίνησε με την υπόθεση πως οι συμμετέχοντες είναι μαζί στην προσπάθεια να διερευνήσουν την πιθανή δημιουργία ενός νέου πολιτικού κόμματος. Σαν θεμελιώδη αρχή δημιουργίας του κόμματος έχουν την συμμετοχική ηγεσία. Αρχικά με το Tennis Ball Game έχτισαν τις αρχές συνεργασίας μεταξύ των μελών του κόμματος. Μετά μέσα από συζήτηση αναδύθηκε η προσέγγιση για το πως θα χτιστεί το κόμμα. Η δημιουργία του κόμματος θα βασιστεί και στις 3 καταστάσεις Χάους, Τάξης και Ελέγχου με τον Έλεγχο να αφορά την αξιολόγηση και αποτελεσματικότητα. Με το World Cafe προέκυψαν ποια είναι τα πεδία που συλλογικά τα μέλη του κόμματος αποφάσισαν ότι για να αλλάξουν την Ελλάδα θα έπρεπε να ξεκινήσουν με αυτούς. Τέλος με το Open Space σχηματίστηκαν οι τομείς δράσεις του κόμματος.

Συμετοχική Ηγεσία - Αρχιτεκτονική, διαδικασία και σχεδιασμός

Η κα. Μαρία Σκορδιάλος εξιστόρησε την προσωπική της εμπειρία όταν δούλευε σε τοπικές κοινότητες της Αγγλίας τότε που δεν γνώριζε για Συμετοχική Ηγεσία. Μίλησε για το πως φτιάχτηκε ένας πυρήνας ανθρώπων που κράτησαν το όλο εγχείρημα και πως ήρθαν σε επαφή με τους πολίτες. Παράλληλα παρουσιάστηκαν τα βήματα για το πως μπορεί να σχεδιαστεί ένα project με Συμετοχική Ηγεσία.

Ύστερα οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ομάδες με θέμα συζήτησης "Πως θα μπορούσε να γίνει κάτι παρόμοιο με την ιστορία της Μαρίας με βάση την ελληνική πραγματικότητα"

Αποτελέσματα της συζήτησης των ομάδων

Ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο

Η ομάδα ασχολήθηκε με την πιθανή ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο. Η βασική ιδέα για την επίτευξη του εγχειρήματος θα ήταν η μελέτη και καταγραφή τοπικών προβλημάτων. Πιλοτικά να λυθεί ένα από τα προβλήματα έτσι ώστε οι πολίτες να αγκαλιάσουν την προσπάθεια. Στην συνέχεια μέσω τοπικών συναντήσεων θα δημιουργούνταν ομάδες δράσης-αντιμετώπισης των τοπικών ζητημάτων. Προβλήματα που υπάρχουν είναι η διαφθορά, η υπολειτουργία των οργανισμών και η απογοήτευση του κόσμου.

Δημιουργία fund για κοινωνικές επιχειρήσεις.

Η ιδέα βασίζεται στο ότι οι επιχειρηματίες μπορούν να προσφέρουν πόρους, τεχνογνωσία, χρήματα, σωστή διαχείριση χρημάτων και τεχνικές επιβίωσης σε αφιλόξενο περιβάλλον. Παράλληλα οι κοινωνικές επιχειρήσεις χρειάζονται χρηματοδότηση, μικροχρηματοδότηση, τεχνογνωσία και διασυνδέσεις. Το όνομα θα είναι B.I.G.S. Business Innovation Generation for Society. Ο ρόλος του B.I.G.S θα είναι η διασύνδεση μεταξύ επιχειρηματικής κοινότητας, Κράτους και πολιτών.

Βίτσα

Τα μέλη της ομάδας επέλεξαν να εφαρμόσουν ένα συμμετοχικό εργαλείο ζητώντας βοήθεια για το πως η Βίτσα μπορεί να φτάσει τα 500 άτομα. Σκοπός ήταν να βρεθούν λύσεις μέσα από την χαρά και το παιχνίδι. Κάποιες από τις προτάσεις ήταν

- η διεξαγωγή μουσικών φεστιβάλ
- το κάλεσμα φίλων με διαφορετικά επαγγέλματα που χρειάζεται η Βίτσα(αγρότης, γιατρός, φούρναρης κτλ) έτσι ώστε να συζητήσουν να κατοικήσουν στην Βίτσα όλοι μαζί
- η δημιουργία πρότυπου σχολείου στην Βίτσα
- Τα ξενοδοχεία τις περιόδους που δεν έχουν κόσμο να δίνουν δωρεάν δωμάτια σε ανέργους με την προοπτική να μπορούν να μάθουν το μέρος και να δουν πως μπορούν να ζήσουν στο χωριό

Κοινωνία πολιτών - Συνθήκες στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα οποιαδήποτε πρωτοβουλία σε τοπικό επίπεδο για πρακτικούς λόγους (χρηματοδότηση, άδεια χρήσης κάποιου χώρου κτλ) χρειάζεται την έγκριση από την πολιτεία ή τη στηριξη από κάποιο πολιτικό κόμμα. Γι' αυτό και οι περισσότερες πρωτοβουλίες δεν προχωρούν. Το πρώτο βήμα είναι να καταλάβουμε γιατί το κράτος αρνείται την συνεργασία. Μια τέτοια πρωτοβουλία θα μπορούσε να πετύχει αν παρέκαμπε το κράτος, έστω και μερικώς, και με αυτό τον τρόπο έδειχνε ότι μπορεί να τα καταφέρει χωρίς να έχει ανάγκη το κράτος. Χρειάζεται μια σύνδεση μεταξύ αρχών και πολιτών στην λήψη αποφάσεων.

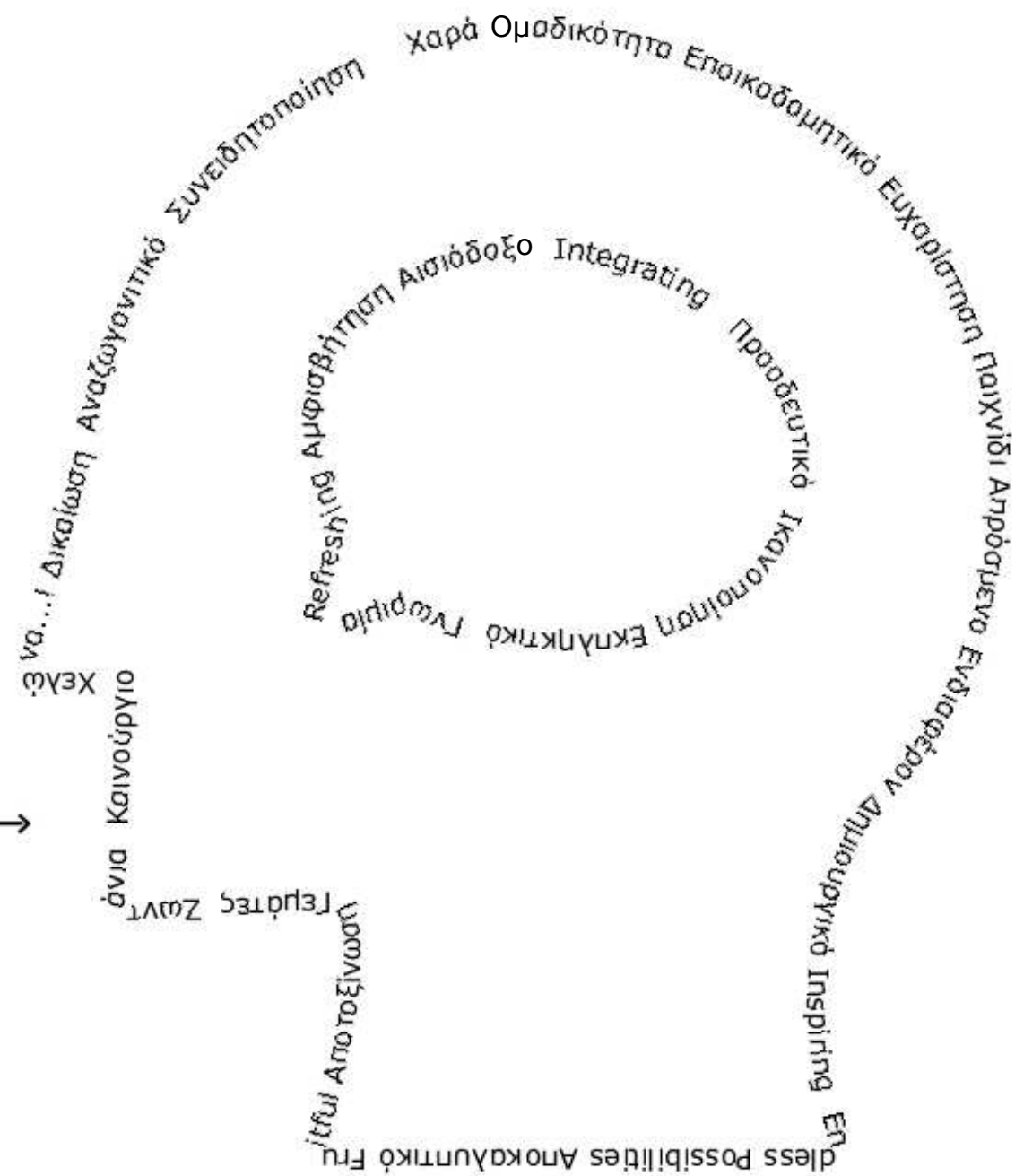
Φανταστικός Δήμος

Το "Πριγκιπάτο" είναι ένας φανταστικός Δήμος. Για να φτιαχτεί είδε σαν ευκαιρίες την ανεργία και τους εξειδικευμένους ανέργους που λιμνάζουν στο δήμο, την απαξίωση στα κόμματα, την αναγνώριση με την κατάσταση στην Ελλάδα της ανάγκης για συνεργασία και την αύξηση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Σε αυτόν το δήμο υπάρχει ενιαίο ψηφοδέλτιο και ο κάθε ένας μπορεί να εκλεγεί μέχρι 2 φορές. Επίσης έχει γίνει μία χαρτογράφηση των ΜΚΟ, Αθλητικών Σωματείων, επιχειρήσεων κτλ έτσι ώστε να ομαδοποιηθούν και μετά να αναδειχθούν μέσα από το δήμο. Υπάρχει κοινός προγραμματισμός και οι καλές πρακτικές κοινοποιούνται σε όλους. Ένα ποσοστό του δημοτικού συμβουλίου είναι κληρωτό και υπάρχουν τοπικά δημοψηφίσματα. Τέλος η επικοινωνία του δήμου είναι δημιουργική.

Λέξεις που ακούστη-
καν στον τελευταίο
κύκλο με βάση αυτά
που ζήσαμε τις μέ-
ρες αυτές,

Ομιλία του Manfred Richter

Την Πέμπτη 18 και την Παρασκευή 19 Ιουλίου ο Manfred Richter, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Friedrich Naumann Foundation for Freedom και πρώην δήμαρχος της γερμανικής πόλης Βρέμης, έδωσε δύο ομιλίες και οργάνωσε ομάδες εργασίας με θεματικές τις βασικές αρχές της οργάνωσης πολιτικών εκστρατειών, την στρατηγική που ακολουθεί ένας κομματικός σχηματισμός και την εσωκομματική δημοκρατία.

Δραστηριότητες

Την Πέμπτη 18 Ιουλίου η ομάδα των συμμετεχόντων και των διοργανωτών του σεμιναρίου είχε την ευκαιρία να επισκεφθεί το μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής μετά από πεζοπορία 3 χιλιομέτρων. Την Παρασκευή 19 Ιουλίου η ομάδα συμμετείχε σε rafting κατά μήκος του ποταμού Βοϊδομάτη.

Συνάντηση πολιτικών αρχηγών

Την Παρασκευή 19 Ιουλίου εκπρόσωποι φιλελεύθερων κομμάτων του ελληνικού χώρου συναντήθηκαν και εξέθεσαν τις απόψεις τους για μια συνεργασία πέρα από τα στενά κομματικά όρια. Το Σάββατο 20 Ιουλίου οι επικεφαλής των πολιτικών κομμάτων όπως: Θάνος Τζήμερος (Δημιουργία Ξανά!), Γρηγόρης Βαλλιανάτος (Φιλελεύθερη Συμμαχία), Μελίνα Δασκαλάκη (Γ.Γ. Δράση) διαβεβαίωσαν ότι η προσέγγιση του bottom-up (από τη βάση προς την κορυφή) έχει ενσωματωθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό από τα συγκεκριμένα κόμματα.

Η 6^η Διάβαση του Βίκου

Την Κυριακή 21 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε η 6^η Διάβαση Βίκου της επέκεινα χώρα στην οποία συμμετείχαν 20 άτομα και οι οποίοι με αφετηρία το Μονοδένδρι διέσχισαν το φαράγγι του Βίκου και κατέληξαν στο Πάπιγγο.

